

Obligațiile angajatorilor. Drepturile și obligațiile lucrătorilor

2. Obligațiile angajatorilor. Drepturile și obligațiile lucrătorilor

2.1. Ce spune legislația

În toate țările Uniunii Europene există o legislație care stabilește măsuri pentru a proteja securitatea și sănătatea lucrătorilor în scopul îmbunătățirii calității securității și sănătății la locul de muncă. Această legislație se bazează pe Directivele Europene care prevăd obligațiile minime pentru angajatori și angajați, acoperind prevenirea tuturor tipurilor de riscuri și fiecare activitate sau sector în care sunt prezente riscurile.

Directivele sunt propuse de către Comisia UE și adoptate de Consiliul de Miniștri în urma unui proces de colaborare implicând partenerii sociali care includ organizațiile angajatorilor.

Această legislație este implementată în scopul protejării lucrătorilor față de accidentele de muncă și bolile profesionale, precum și acordării sprijinului pentru prevenirea riscurilor profesionale. În cele din urmă, fiecare angajator din cadrul UE este responsabil pentru securitatea și sănătatea în muncă din cadrul întreprinderii sale și pentru luarea măsurilor corespunzătoare astfel încât să se asigure resurse suficiente, efectuarea evaluării riscurilor, informarea, instruirea și consultarea lucrătorilor.

De asemenea, conform legislației, toți lucrătorii din cadrul UE (fie că sunt angajați permanent, angajați printr-o agenție sau pur și simplu contractori) au dreptul să lucreze la locuri de muncă unde riscurile pentru securitatea și sănătatea lor sunt ținute sub control în mod corespunzător, să adere și să fie reprezentați de un sindicat și, în final, să se îngrijească de securitatea și sănătatea lor împreună cu angajatorii.

În România întreaga legislație în domeniul securității și sănătății în muncă este armonizată cu Directivele europene.

Principalele drepturi și obligații ale lucrătorului, precum și obligațiile angajatorului sunt stipulate în Legea nr.319/2006 a securității și sănătății în muncă și în H.G. nr.1425/2006 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a legii.

Inspekția Muncii este instituția care deține responsabilitatea verificării modului în care se aplică prevederile legale în domeniul securității și sănătății în muncă, precum și în cel al relațiilor de muncă.

Inspekția Muncii are în subordine inspectoratele teritoriale de muncă, organizate în fiecare județ al țării și în București.

Obiectivele principale ale Inspekției Muncii sunt următoarele:

- a) controlul aplicării prevederilor legale referitoare la relațiile de munca, la securitatea și sănătatea în munca, la protecția salariaților care lucrează în condiții deosebite și a prevederilor legale referitoare la asigurările sociale;
- b) informarea autorităților competente despre deficiențele legate de aplicarea corectă a dispozițiilor legale în vigoare;
- c) furnizarea de informații celor interesați despre cele mai eficiente mijloace de respectare a legislației muncii;
- d) asistarea tehnică a angajatorilor și angajaților, pentru prevenirea riscurilor profesionale și a conflictelor sociale;
- e) inițierea de propuneri adresate Ministerului Muncii și Solidarității Sociale pentru îmbunătățirea legislației existente și elaborarea de noi acte legislative în domeniu.

2.2. Obligațiile angajatorilor

2.2.1. Obligații generale ale angajatorilor

Angajatorul are obligația de a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă.

În cazul în care un angajator apelează la servicii externe, acesta nu este exonerat de responsabilitățile sale în acest domeniu.

Obligațiile lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în munca nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului.

În cadrul responsabilităților sale, angajatorul are obligația să ia măsurile necesare pentru:

- a) asigurarea securității și protecția sănătății lucrătorilor;
- b) prevenirea riscurilor profesionale;
- c) informarea și instruirea lucrătorilor;
- d) asigurarea cadrului organizatoric și a mijloacelor necesare securității și sănătății în muncă.

Angajatorul are obligația să urmărească adaptarea măsurilor menționate anterior, ținând seama de modificarea condițiilor, și pentru îmbunătățirea situațiilor existente. Angajatorul are obligația să implementeze aceste măsuri pe baza următoarelor principii generale de prevenire:

- a) evitarea riscurilor;
- b) evaluarea riscurilor care nu pot fi evitate;
- c) combaterea riscurilor la sursă;
- d) adaptarea muncii la om, în special în ceea ce privește proiectarea posturilor de muncă, alegerea echipamentelor de muncă, a metodelor de muncă și de producție, în vederea reducerii monotoniei muncii, a muncii cu ritm predeterminat și a diminuării efectelor acestora asupra sănătății;
- e) adaptarea la progresul tehnic;
- f) înlocuirea a ceea ce este periculos cu ceea ce nu este periculos sau cu ceea ce este mai puțin periculos;
- g) dezvoltarea unei politici de prevenire coerente care să cuprindă tehnologiile, organizarea muncii, condițiile de muncă, relațiile sociale și influența factorilor din mediul de muncă;
- h) adoptarea, în mod prioritar, a măsurilor de protecție colectivă față de măsurile de protecție individuală;
- i) furnizarea de instrucțiuni corespunzătoare lucrătorilor.

Ținând seama de natura activităților din întreprindere și/sau unitate, angajatorul are obligația:

- a) să evalueze riscurile pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor, inclusiv la alegerea echipamentelor de muncă, a substanțelor sau preparatelor chimice utilizate și la amenajarea locurilor de muncă;
- b) măsurile de prevenire, precum și metodele de lucru și de producție aplicate de către angajator ulterior evaluării riscurilor să asigure îmbunătățirea nivelului securității și al protecției sănătății lucrătorilor și să fie integrate în ansamblul activităților întreprinderii și/sau unității respective și la toate nivelurile ierarhice;

c) să ia în considerare capacitățile lucrătorului în ceea ce privește securitatea și sănătatea în muncă, atunci când îi încredințează sarcini;

d) să asigure ca planificarea și introducerea de noi tehnologii să facă obiectul consultărilor cu lucrătorii și/sau reprezentanții acestora în ceea ce privește consecințele asupra securității și sănătății lucrătorilor, determinate de alegerea echipamentelor, de condițiile și mediul de muncă;

e) să ia măsurile corespunzătoare pentru ca, în zonele cu risc ridicat și specific, accesul să fie permis numai lucrătorilor care au primit și și-au însușit instrucțiunile adecvate.

Fără a aduce atingere altor prevederi ale Legii nr.319/2006, atunci când în același loc de munca își desfășoară activitatea lucrători din mai multe întreprinderi și/sau unități, angajatorii acestora au următoarele obligații:

a) să coopereze în vederea implementării prevederilor privind securitatea, sănătatea și igiena în muncă, luând în considerare natura activităților;

b) să își coordoneze acțiunile în vederea protecției lucrătorilor și prevenirii riscurilor profesionale, luând în considerare natura activităților;

c) să se informeze reciproc despre riscurile profesionale;

d) să informeze lucrătorii și/sau reprezentanții acestora despre riscurile profesionale.

Angajatorul trebuie să desemneze unul sau mai mulți lucrători pentru a se ocupa de activitățile de protecție și de activitățile de prevenire a riscurilor profesionale din întreprindere și/sau unitate, denumiți lucrători desemnați.

Dacă în întreprindere și/sau unitate nu se pot organiza activitățile de prevenire și cele de protecție din lipsa personalului competent, angajatorul trebuie să recurgă la servicii externe.

În cazul în care angajatorul apelează la serviciile externe, acesta trebuie să le informeze asupra factorilor cunoscuți că au efecte sau sunt susceptibili de a avea efecte asupra securității și sănătății lucrătorilor și trebuie să le asigure accesul la toate informațiile necesare.

2.2.2. Primul ajutor, stingerea incendiilor, evacuarea lucrătorilor, pericol grav și iminent

Angajatorul are următoarele obligații:

a) să ia măsurile necesare pentru acordarea primului ajutor, stingerea incendiilor și evacuarea lucrătorilor, adaptate naturii activităților și mărimii întreprinderii și/sau unității, ținând seama de alte persoane prezente;

b) să stabilească legăturile necesare cu serviciile specializate, îndeosebi în ceea ce privește primul ajutor, serviciul medical de urgență, salvare și pompieri.

În acest scop, angajatorul trebuie să desemneze lucrătorii care aplică măsurile de prim ajutor, de stingere a incendiilor și de evacuare a lucrătorilor.

De asemenea, angajatorul are următoarele obligații:

a) să informeze, cât mai curând posibil, toți lucrătorii care sunt sau pot fi expuși unui pericol grav și iminent despre riscurile implicate de acest pericol, precum și despre măsurile luate ori care trebuie să fie luate pentru protecția lor;

b) să ia măsuri și să furnizeze instrucțiuni pentru a da lucrătorilor posibilitatea să oprească lucrul și/sau să părăsească imediat locul de munca și să se îndrepte spre o zonă sigură, în caz de pericol grav și iminent;

c) să nu impună lucrătorilor reluarea lucrului în situația în care încă există un pericol grav și iminent, în afara cazurilor excepționale și pentru motive justificate.
Angajatorul trebuie să se asigure că, în cazul unui pericol grav și iminent pentru securitatea lucrătorilor sau a altor persoane, atunci când șeful ierarhic imediat superior nu poate fi contactat, toți lucrătorii sunt apți să aplice măsurile corespunzătoare, în conformitate cu cunoștințele lor și cu mijloacele tehnice de care dispun, pentru a evita consecințele unui astfel de pericol.

2.2.3. Alte obligații ale angajatorilor

Angajatorul are următoarele obligații:

- a) să realizeze și să fie în posesia unei evaluări a riscurilor pentru securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv pentru acele grupuri sensibile la riscuri specifice;
- b) să decidă asupra măsurilor de protecție care trebuie luate și, după caz, asupra echipamentului de protecție care trebuie utilizat;
- c) să țină evidența accidentelor de muncă ce au ca urmare o incapacitate de muncă mai mare de 3 zile de lucru, a accidentelor ușoare, a bolilor profesionale, a incidentelor periculoase, precum și a accidentelor de muncă;
- d) să elaboreze pentru autoritățile competente și în conformitate cu reglementările legale rapoarte privind accidentele de muncă suferite de lucrătorii săi.

În vederea asigurării condițiilor de securitate și sănătate în muncă și pentru prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, angajatorii au următoarele obligații:

- a) să adopte, din faza de cercetare, proiectare și execuție a construcțiilor, echipamentelor de muncă, precum și de elaborare a tehnologiilor de fabricație, soluții conforme prevederilor legale în vigoare privind securitatea și sănătatea în muncă, prin a căror aplicare să fie eliminate sau diminuate riscurile de accidentare și de îmbolnăvire profesională a lucrătorilor;
- b) să întocmească un plan de prevenire și protecție compus din măsuri tehnice, sanitare, organizatorice și de altă natură, bazat pe evaluarea riscurilor, pe care să îl aplice corespunzător condițiilor de muncă specifice unității;
- c) să obțină autorizația de funcționare din punctul de vedere al securității și sănătății în muncă, înainte de începerea oricărei activități, conform prevederilor legale;
- d) să stabilească pentru lucrători, prin fișa postului, atribuțiile și răspunderile ce le revin în domeniul securității și sănătății în muncă, corespunzător funcțiilor exercitate;
- e) să elaboreze instrucțiuni proprii pentru completarea și/sau aplicarea reglementărilor de securitate și sănătate în muncă, ținând seama de particularitățile activităților și ale locurilor de muncă aflate în responsabilitatea lor;
- f) să asigure și să controleze cunoașterea și aplicarea de către toți lucrătorii a măsurilor prevăzute în planul de prevenire și de protecție stabilit, precum și a prevederilor legale în domeniul securității și sănătății în muncă, prin lucrătorii desemnați, prin propria competență sau prin servicii externe;
- g) să ia măsuri pentru asigurarea de materiale necesare informării și instruirii lucrătorilor, cum ar fi afișe, pliante, filme și diafilme cu privire la securitatea și sănătatea în muncă;
- h) să asigure informarea fiecărei persoane, anterior angajării în muncă, asupra riscurilor la care aceasta este expusă la locul de muncă, precum și asupra măsurilor de prevenire și de protecție necesare;

- i) să ia măsuri pentru autorizarea exercitării meseriilor și a profesiilor prevăzute de legislația specifică;
- j) să angajeze numai persoane care, în urma examenului medical și, după caz, a testării psihologice a aptitudinilor, corespund sarcinii de muncă pe care urmează să o execute și să asigure controlul medical periodic și, după caz, controlul psihologic periodic, ulterior angajării;
- k) să țină evidența zonelor cu risc ridicat și specific;
- l) să asigure funcționarea permanentă și corectă a sistemelor și dispozitivelor de protecție, a aparaturii de măsură și control, precum și a instalațiilor de captare, reținere și neutralizare a substanțelor nocive degajate în desfășurarea proceselor tehnologice;
- m) să prezinte documentele și să dea relațiile solicitate de inspectorii de muncă în timpul controlului sau al efectuării cercetării evenimentelor;
- n) să asigure realizarea măsurilor dispuse de inspectorii de muncă cu prilejul vizitelor de control și al cercetării evenimentelor;
- o) să desemneze, la solicitarea inspectorului de muncă, lucrătorii care să participe la efectuarea controlului sau la cercetarea evenimentelor;
- p) să nu modifice starea de fapt rezultată din producerea unui accident mortal sau lectiv, în afară de cazurile în care menținerea acestei stări ar genera alte accidente ori ar periclita viața accidentaților și a altor persoane;
- q) să asigure echipamente de muncă fără pericol pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor;
- r) să asigure echipamente individuale de protecție;
- s) să acorde obligatoriu echipament individual de protecție nou, în cazul degradării sau al pierderii calităților de protecție.

Angajatorii trebuie să acorde alimentație de protecție, în mod obligatoriu și gratuit, persoanelor care lucrează în condiții de muncă ce impun acest lucru, conform prevederilor stabilite prin contractul colectiv de muncă și/sau contractul individual de muncă.

Angajatorii trebuie să acorde materiale igienico-sanitare, în mod obligatoriu și gratuit. Categoriile de materiale igienico-sanitare, precum și locurile de muncă ce impun acordarea acestora se stabilesc prin contractul colectiv de muncă și/sau contractul individual de muncă.

2.2.4. Informarea lucrătorilor

Ținând seama de mărimea întreprinderii și/sau a unității, angajatorul trebuie să ia măsuri corespunzătoare, astfel încât lucrătorii și/sau reprezentanții acestora să primească, în conformitate cu prevederile legale, toate informațiile necesare privind:

- a) riscurile pentru securitate și sănătate în muncă, precum și măsurile și activitățile de prevenire și protecție atât la nivelul întreprinderii și/sau unității, în general, cât și la nivelul fiecărui post de lucru și/sau fiecărei funcții;
- b) măsurile luate privind primul ajutor, stingerea incendiilor, evacuarea lucrătorilor, pericol grav și iminent.

Angajatorul trebuie să ia măsuri corespunzătoare astfel încât angajatorii lucrătorilor din orice întreprindere și/sau unitate exterioară, care desfășoară activități în întreprinderea și/sau în unitatea sa, să primească informații adecvate care privesc acești lucrători.

Angajatorul trebuie să ia măsuri corespunzătoare pentru ca lucrătorii desemnați sau reprezentanții lucrătorilor, cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății lucrătorilor, în vederea îndeplinirii atribuțiilor, să aibă acces la:

- a) evaluarea riscurilor și măsurile de protecție;
- b) evidența accidentelor de muncă și rapoartele privind aceste accidente;
- c) informații privind măsurile din domeniul securității și sănătății în muncă, precum și informații provenind de la instituțiile de control și autoritățile competente în domeniu.

2.2.5. Consultarea și participarea lucrătorilor

Angajatorii trebuie să consulte lucrătorii și/sau reprezentanții lor și să permită participarea acestora la discutarea tuturor problemelor referitoare la securitatea și sănătatea în muncă.

Angajatorul trebuie să acorde reprezentanților lucrătorilor cu răspunderi specifice în domeniul securității și sănătății lucrătorilor un timp adecvat, fără diminuarea drepturilor salariale, și să le furnizeze mijloacele necesare pentru a-și putea exercita drepturile și atribuțiile care decurg din Legea nr.319/2006.

2.2.6. Instruirea lucrătorilor

Angajatorul trebuie să asigure condiții pentru ca fiecare lucrător să primească o instruire suficientă și adecvată în domeniul securității și sănătății în muncă, în special sub forma de informații și instrucțiuni de lucru, specifice locului de muncă și postului său:

- a) la angajare;
- b) la schimbarea locului de muncă sau la transfer;
- c) la introducerea unui nou echipament de muncă sau a unor modificări ale echipamentului existent;
- d) la introducerea oricărei noi tehnologii sau proceduri de lucru;
- e) la executarea unor lucrări speciale.

Angajatorul se va asigura ca lucrătorii din întreprinderi și/sau unități din exterior, care desfășoară activități în întreprinderea și/sau unitatea proprie, au primit instrucțiuni adecvate referitoare la riscurile legate de securitate și sănătate în muncă, pe durata desfășurării activităților.

2.2.7. Grupuri sensibile la riscuri

Angajatorii au obligația sa amenajeze locurile de muncă ținând seama de prezenta grupurilor sensibile la riscuri specifice, cum ar fi: femeile gravide, lehuzele sau femeile care alăptează, tinerii, precum și persoanele cu dizabilități.

2.2.8. Măsuri de supraveghere stabilite de angajatori

Angajatorul trebuie să stabilească măsuri corespunzătoare de supraveghere a lucrătorilor tineri.

De asemenea, angajatorul trebuie să efectueze o evaluare a riscurilor specifice pentru tineri și stabilirii măsurilor de prevenire necesare, inclusiv privind supravegherea.

Deși tinerii nu au prea multă experiență, este important ca angajatorii să se implice activ în cunoașterea opiniilor acestora și să încurajeze participarea lor la toate aspectele legate de securitatea la locul de muncă. Pe baza evaluării riscurilor, trebuie

implementate măsuri pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor tineri. Supravegherea lucrătorilor tineri implică următoarele:

- ✓ **evaluarea** deprinderilor, competențelor tinerilor privind realizarea sarcinilor de muncă;
- ✓ **identificarea** pericolelor potențiale de vătămare a tinerilor;
- ✓ **punerea în aplicare** a unor măsuri eficiente de prevenire, ținere sub control a riscurilor, cum ar fi: dispozitive de protecție, inspecții, certificări punctuale, instruire, proceduri de securitate și supraveghere;
- ✓ **îmbunătățirea** și simplificarea continuă a procedurilor de securitate;
- ✓ **informarea și instruirea** cu privire la bunele practici;
- ✓ **demonstrarea** procedurii corecte, în ritm mai lent dacă este necesar;
- ✓ **repartizarea** sarcinilor de muncă în conformitate cu capacitățile individuale și asumarea unei îndrumări directe a tinerilor până la dobândirea competențelor profesionale;
- ✓ **verificarea** înțelegerii procedurilor corecte și a precauțiilor necesare;
- ✓ **urmărirea** performanțelor și repetarea demonstrației dacă este necesar pentru îmbunătățirea nivelului de înțelegere;
- ✓ **ascultarea** tinerilor, facilitarea schimbului de opinii și consultarea acestora, de exemplu prin implicarea lor în evaluarea riscurilor;
- ✓ **informarea** tinerilor privind persoanele care îi pot ajuta, sfătui în lipsa coordonatorului activității la locul de muncă, precum și asupra a ceea ce trebuie să facă dacă nu se simt în siguranță;
- ✓ **asigurarea** cunoașterii de către tineri a procedurilor în caz de urgență;
- ✓ **furnizarea** tuturor procedurilor de securitate în muncă procedurilor de securitate în muncă în formă scrisă și a echipamentului individual de protecție pentru realizarea sarcinii de muncă repartizate;
- ✓ **instituirea** unei culturi organizaționale prin explicarea importanței securității și sănătății în muncă, promovarea atitudinilor corecte, sensibilizarea și prezentarea exemplurilor bune;
- ✓ **motivarea**, ocrotirea, facilitarea participării și îndrumarea tinerilor;
- ✓ **controlarea**, organizarea și disciplinarea, dacă este cazul.

2.2.9. Lista de control a lucrătorului

- ✓ Angajatorul vostru a efectuat recent ori a întreprins vreodată o evaluare ariscurilor?
- ✓ Ați fost informați și instruiți suficient pentru a înțelege la ce riscuri sunteți expuși și cum puteți fi afectați de acestea?
- ✓ Este suficient ceea ce știți pentru a vă proteja securitatea personală și a celorlalți?
- ✓ Puteți să vă dați seama când lucrurile nu sunt în ordine și știți cui ar trebui să raportați aceste probleme?
- ✓ Cunoașteți cele mai recente proceduri de prim ajutor și pe cele în caz de urgență?
- ✓ Angajatorul vă asigură servicii de supraveghere a stării de sănătate la care aveți drepturi?